

Regeringen inför krisen

Vilken fördel regeringsmakten ger innehavaren och hur besvärligt det kan vara att verka i opposition har såväl regeringen Fälldin som oppositionsledaren Palme fått erfara under hösten.

När den borgerliga regeringen äntligen kom med sitt åtgärdsprogram mot den ekonomiska krisen är det nog inte för mycket sagt att en känsla av lättnad genomströmmade en betydande del av svenska folket. Äntligen hände något! Regeringen visade sig regeringsduglig. Det spelade ingen roll att det var beska piller som serverades. Devalvering och prisstopp, krav på återhållsamhet i lönerörelsen, besked om att inga standardhöjningar utan snarare standardsänkningar är att vänta mottogs med behärskat lugn av en majoritet av svenska folket. Att sedan oppositionen och LO skrek i högan sky om vanstyrelse och löntagarfientlighet spelade mindre roll.

Annorlunda var reaktionen när Olof Palme framlagt oppositionens alternativ i sitt Metall-tal. Händelsen var väl publicerad i förväg och pressläktaren i Folkets Hus var sprängfylld. Olof Palme torde ha varit vid god vigör, nyss återkommen som han var från en som vanligt "triumfatorisk" resa i Afrika. Men ändå – det blev platt fall! Ett ambitiöst 10-punktsprogram presenterades. Rubrikerna var anslående: Förnya industrins slagkraft, Program för krisbranscher, Energipolitiken ligger fast, Ökat bostadsbyggande, Kamp mot inflationen osv och ändå tycks den entusiastiska reaktionen hos allmänheten ha uteblivit. De SIFO-siffror, som sedermera publicerades och som gav centern en uppgång på 2 procent och socialde-

mokraterna en tillbakagång på 1 1/2 procent, tyder också på misstro med oppositionens sätt att agera.

Svenska folkets reaktion är glädjande förnuftig. Även om det var trista nyheter som regeringen hade att komma med så innebär ändå regeringens åtgärdsprogram ett seriöst försök att gripa sig an med problemen. Överkostnadskrisen erkänns och får en logisk konsekvens: en devalvering med 10 procent. Företagens trängda läge underlättas med en sänkning av arbetsgivaravgiften. Prisstopp införes och överläggningar startas med arbetsmarknadens parter om återhållsamhet.

Olof Palmes program å andra sidan är en säll i ny kapprock. Det innehåller ett uppslag på gamla planhushållningsidéer, och i stället för regeringens mera allmänt verkande åtgärder vill oppositionen öka den statliga detaljstyrningen. Den strukturfond, som i våras skulle tillföras 750 milj kr i skattemedel, föreslås nu få 4 miljarder kr. "Löntagarna", dvs pamparna i LO och TCO, skall få majoritet i styrelsen. Socialdemokraterna säger också nej till devalvering men anvisar ingen annan väg ur kostnadskrisen. De gör det enkelt för sig – de erkänner helt enkelt inte problemets existens. Ett indirekt erkännande ligger måhända i det faktum, att de denna gång inte vågade föreslå en ytterligare höjning av arbetsgivaravgifterna.

Det finns mycket att säga om regeringens politik under det gångna året. Misstag som begåtts men också goda initiativ som tagits. Det allvarligaste frågetecknet är väl om inte Sveriges och regeringens position hade varit mycket bättre om regeringen hade haft mod

och kraft att redan i början av sin regerings-tid genomföra en ordentlig devalvering. Kanske hade en hel del av det olustiga subventionerandet till näringslivet då kunnat undvikas. Klart är emellertid att med den Palmeska socialdemokratien vid makten hade vanstyret fortsatt. Så sent som i januari i år innehöll de socialdemokratiska motionerna krav på 15 olika skatthöjningar riktade mot företagsamheten.

Gösta Bohman har förklarat att någon mer devalvering under hans tid som ekonomiminister blir det inte fråga om. Hans bestämda uttalande på den punkten bör säkert tolkas som att regeringen är av den uppfattningen, att den fortsatta anpassning av Sveriges ekonomi som är en nödvändighet nu

får ske inom landet. Det är vi svenskar som själva måste bära bördorna av åtstramningen. Det svenska kostnadsläget måste komma i nivå med omvärldens. Här finns ingen väg omkring. Arbetsmarknadens parter bär ett tungt ansvar. Det gör också regeringen, som i nästa budget måste visa att en regering kan något mer än att enbart kräva högre skatter. En regering i ett utbyggt modernt välfärds-samhälle måste ha nog fantasi och styrka att också ompröva och skära i gamla utgifter, inte bara addera nya. Omsorgen om sysselsättningen, som är ett gemensamt mål i det svenska samhället, gör att bromssträcken blir flerårig. Den förståelsen är vi skyldiga vår regering.